

Kuluttajaparlamentti tiedottaa: Kuntien vammaispalvelut vastaavat paikoin huonosti todellisiin tarpeisiin

Kilpailuttamalla hankituissa vammaispalveluissa asiakkaan ääni jää heikoksi ja yksilöllisiä tarpeita ei huomioida. Kuluttajaparlamentti vaatii vammaispalvelujen käyttäjille lisää vaikuttamismahdollisuuksia.

- Vammaiselle henkilölle riittävien sosiaalipalveluiden turvaaminen on tärkeää, sillä palvelujen avulla luodaan edellytyksiä yhdenvertaiselle osallistumiselle yhteiskunnassa, muistuttaa Liisa Murto Kuluttajaparlamentin jäsenjärjestö Näkövammaisten Keskusliitosta.

Ongelmia tarpeiden ja palvelujen vastaavuudessa on havaittu erityisesti, kun kunta ostaa vammaispalvelut. Vammaista henkilöä ei huomioida tarpeeksi palveluiden kilpailutuksessa ja hankinnassa. Asiakkaan ääni jää heikoksi ja yksilölliset tarpeet jäävät vähälle huomiolle.

- Kilpailutus johtaa valitettavan usein tilanteisiin, joissa laiminlyödään myös vammaispalvelujen erityislainsäädäntöä, huomauttaa Henrik Gustafsson Kuluttajaparlamentin jäsenjärjestö Invalidiliitosta.

Vammaispalveluiden taso vaihtelee kunnittain. Sosiaalibarometri 2013 selvitti kuntien sosiaali- ja terveysjohtajien näkemykset palvelujen kilpailuttamisesta. Yli puolet kertoi törmänneensä ostopalvelujen laatuun liittyviin ongelmiin ja kolmannes johtajista oli palauttanut ostopalveluja takaisin omaksi tuotannokseen. Tulokset osoittavat, että sosiaali- ja terveyspalvelujen kilpailuttamisella ei ole saavutettu toivottuja hyötyjä.

Vammaiselle henkilölle täytyy antaa lisää valinnanvapautta ja vaikutusvaltaa vammaispalvelujen käyttäjänä, jotta heidän perus- ja ihmisoikeudet toteutuisivat. On ongelmallista ja rajoittavaa, mikäli kunnalla on tarjolla vain yksi tapa järjestää vammaispalvelua.

- Kunnilla tulee olla useita tapoja järjestää vammaispalvelulain mukaisia palveluita, joista asiakas voi valita itselleen parhaiten soveltuvan, sanoo Anu Korhonen Kuluttajaparlamentin jäsenjärjestö Aivovammaliitosta.

Valinnanvapautta tuovat lisää esimerkiksi palveluseteli, henkilökohtainen budjetointi tai vammaispalvelulain mukaan työnantajamallilla järjestetty henkilökohtainen apu. Vammaisen henkilön asemaa voidaan vahvistaa myös tuetun päätöksenteon järjestelmällä, joka täytyy saada myös Suomeen lakisääteiseksi. Julkisten palvelujen kuluttajansuojaa kehitettäessä ei saa unohtaa vammaisen henkilön oikeuksia palveluiden käyttäjänä ja niiden kehittäjänä.

Kuluttajaparlamentti on Kuluttajaliiton koordinoima valtakunnallisesti merkittävien järjestöjen vaikuttamisfoorumi.

Kuluttajaparlamentissa on mukana yli 50 kansalaisjärjestöä sekä muutama toiminnallinen säätiö.

Lisätietoa <http://www.kuluttajaliitto.fi/kuluttajaparlamentti>

Kuluttajaparlamentin täysistunnossa 21.10.2013 vaatimuksen vammaisen henkilön vaikutusvallan lisäämisestä vammaispalvelujen käyttäjänä allekirjoittivat yksimielisesti seuraavat järjestöt:

ADHD-liitto ry
Aivoliitto ry
Aivovammaliitto ry
A-klinikkasäätiö rs
Allergia - ja Astmaliitto ry
ASBA Asbestialistuneiden liitto ry
Autismi- ja Aspergerliitto ry
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry
Eurooppanuoret ry
Hengityслиitto ry
Invalidiliitto ry
Irti Huumeista ry
Kansallinen senioriliitto ry
Lapsiperheiden Etujärjestö ry
Marttaliitto ry
Mielenterveyden keskusliitto ry
Nuorten Kotkien Keskusliitto - Unga Örnars Centralförbund NKK ry
Näkövammaisten Keskusliitto ry
Omaiset mielenterveystyön tukena keskusliitto ry
Perhehoitoliitto ry
Sateenkaariperheet ry
Sosialidemokraattiset Nuoret ry
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Suomen Diabetesliitto ry
Suomen Kilpirauhasliitto ry
Suomen Mielenterveysseura ry
Suomen Monikkoperheet ry
Suomen nuoret lesket ry
Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry
Suomen Potilasliitto ry
Takuu-Säätiö
Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry